

és tizenhárom vidéki középiskola küldötte el legkiválóbb nyolcadik osztályú tanulóit. Ezek között első helyen aratott győzelmet a budapesti református gimnázium tizennyolc egységgel. Az eddig megtartott tizenegy középiskolai tanulmányi versenyen legeredményesebben szerepeltek sorrendben a budapesti evangélikus gimnázium, a budapesti kegyesrendi gimnázium és a budapesti református gimnázium növendékei. A tankerületi főigazgatóság hetvenkét középiskola érdemsoráról vezet pontos jegyzéket. Az évenként megújuló nemes vetélkedésnek eredményei nyomatékosan rámutatnak Pintér Jenő kiváló kezdeményezésének gyakorlati értékére. A tanulmányi versenyek nevelő ereje tanárt és tanítványt egyaránt lelkes munkára ösztönöz még a mai nehéz körülmények között is.

Arday Pál.

Frank Antal dr.: A munkaiskola gyakorlati értéke. Kiadja a Katholikus Tanítónők és Tanárnők Országos Egyesülete. 15 l.

Most, amikor egyre világosabbá lesz, hogy korunknak a nemes érzelmektől és a jóakarattól megfosztott értelem-embere tehetetlenül s boldogtalanul áll vívmányaival szemben, őszinte örömmel olvassuk Frank Antal rövid tanulmányát a munkaiskola gyakorlati értékéről. Gazdag tapasztalat leszűrte eredménye ez a tanulmány; minden gondolata a ma szükségletéből fakad, minden tanácsa a gyakorlati életnek szól. Világnézete a bibliában gyökerezik, ezért szembe fölfelé tekint a nevelés céljának kitűzésében. Nagyon jól látja a szerző, hogy az emberiség jelenkori szerencsétlenségének, meghasonlásának az a nevelés az oka, mely egyoldalú célkitűzésével félelmesen kiművelte ezt az értelmet, s engedte, hogy elnyomorodjanak a nemes érzelmek, a jócselekedetek legfőbb rúgói. Modern életünk kétségbeejtő hangzavarának megszüntetésére az egyetlen lehetséges út az ember testének és lelkének harmonikus kiművelése. Ebben a harmóniában egyenlőrangú tényezők egymás mellett a test és a lélek, de a lélek különféle képességei is: az értelem, az érzelem és az akarás. A harmonikus embereszmény elérésére pedig csak az öntevékenység iskolája alkalmas, mert ebben az iskolában egyenlő mértékben jut szerephez testi és lelki életünknek minden fontos tényezője. A munkaiskolában a tanítás középpontjában a gyermek áll, ki ösztönös tudásvágyával maga szerzi meg az ismeretek nagyrészét s ebben a kutató munkában nemcsak ismeret-, hanem értékélményeket is gyűjt, aminek pedig felbecsülhetetlen nevelőértéke van. Minden tanítás értéke azon fordul meg, hogy sikerül-e az ismeretelmények mellett értékélményeket is nyújtani, mert csak ez utóbbiak által válik az ismeret eleven indítóerővé. Ebből a szempontból értékeli a szerző a munkaiskolát, s mutatja meg elveinek gyakorlati alkalmazhatóságát a legkülönbélebb tantárgyakban. Ennek az elgondolásnak logikus következménye a munkaiskola módszere: a tanító és a tanár csak irányít, a tankönyv és az emlékezteti munka másodrangú tényezővé válik, a közlés és a kérdve kifejtés mellett fontos szerep jut a társalgásnak. Az ítélőképesség gyakorlása s az erkölcsi gazdagodás mindennél fontosabb követelmény.

A tanulmány nem egy meghatározott iskolafaj céljaira készült, ennél fogva úgy érezzük, mintha mindnyájunknak szólna.

Somos Lajos.